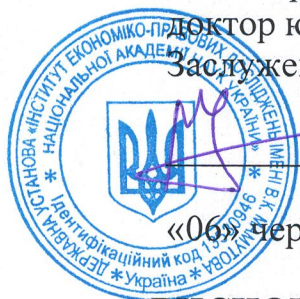

Директор Державної установи
«Інститут економіко-правових
досліджень імені В.К. Макутова
Національної академії наук України»
член-кореспондент НАН України,
член-кореспондент НАПрН України,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України

«06» червня 2025 р.

Засідання відділу проводиться в режимі відеоконференції з використанням

відповідного програмного забезпечення.

Порядок денний:

Обговорення дисертації аспіранта Філатова Владислава Арнольдовича на тему «Спрошене провадження у справах про банкрутство мікро- та малих підприємств», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Науковий керівник – доктор юридичних наук, старший дослідник, заступник завідувача відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України» Гудіма Тетяна Степанівна.

Дисертація виконувалась в Державній установі «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України». Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України», протокол № 13 від 23.12.2020 року (перезатверджено на засіданні Вченої ради Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України», протокол № 9 від 14.05.2025 року).

Виступили:

Аспірант Філатов В.А., який презентував основні положення дисертації «Спрошене провадження у справах про банкрутство мікро- та малих підприємств», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Аспірант Філатов В.А. відзначив, Угода про асоціацію між Україною та ЄС передбачає поступову гармонізацію законодавства України з правом ЄС, зокрема у сфері належного врядування, удосконалення економічної політики, захисту конкуренції, розвитку інвестиційного клімату та створення сприятливих умов для ведення підприємницької діяльності. Особлива увага в цьому контексті приділяється підтримці ММП як найуразливішому сегменту економіки, що забезпечує зайнятість, гнучкість і сталість регіонального розвитку.

Водночас, за даними звіту Світового банку «Doing Business 2020», за показником «Врегулювання неплатоспроможності» Україна посідає 146-те місце зі 190 країн, що свідчить про істотні системні проблеми у сфері банкрутства – надмірну тривалість процедур, високі витрати, формалізованість та обмежену доступність процедур для суб'єктів ММП.

КУЗПБ, ухвалений у 2018 році, покликаний вдосконалити відповідні правові механізми врегулювання неплатоспроможності, однак у чинній редакції не передбачає диференціації процедур банкрутства залежно від розміру боржника, обсягу активів чи характеру його діяльності. Усі процедури – розпорядження майном, санація, ліквідація – застосовуються за єдиним підходом як до великих підприємств, так і до ММП, що на практиці призводить до перевантаження судової системи, неефективного витрачання часових, людських і фінансових ресурсів. Таке

уніфіковане регулювання не враховує особливостей ММП та знижує ефективність процедур банкрутства щодо цієї категорії суб'єктів.

До набрання чинності КУзПБ на законодавчому рівні фіксувалося поняття спрощеного провадження, однак воно носило декларативний характер і зводилося переважно до ліквідаційної моделі без механізмів реорганізації чи санації.

На міжнародному рівні актуальність створення окремих процедур банкрутства для суб'єктів ММП підтверджується Рекомендаціями Комісії ООН з права міжнародної торгівлі (UNCITRAL), схваленими у 2021 році. В них державам рекомендовано запроваджувати спеціальні механізми оперативного виведення з ринку нежиттєздатних суб'єктів та збереження потенційно життєздатних – із урахуванням їх ресурсного потенціалу та організаційної спроможності. Згадані підходи акцентують на необхідності існування доступних, недорогих, швидких і пропорційних за складністю процедур банкрутства для ММП.

Незважаючи на наявність міжнародних рекомендацій та національні потреби, чинне українське законодавство поки не відображає подібної диференціації. Відсутній окремий правовий механізм, орієнтований на суб'єктів ММП, які об'єктивно не в змозі відповідати вимогам повного провадження, передбаченого КУзПБ.

У зв'язку з цим дослідження спрощеного провадження у справах про банкрутство суб'єктів ММП набуває особливої теоретичної та практичної значущості. Воно дозволяє обґрунтувати необхідність реформування національного законодавства з урахуванням міжнародних стандартів, забезпечити баланс між ефективністю процедури та її доступністю, а також сформувати дієві інструменти правового захисту як для боржників, так і для кредиторів.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Інституту економіко-правових досліджень НАН України (з 22.05.2020 року – Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України» НАН України) у межах теми: «Утвердження ідеології соціальної справедливості в суспільстві на засадах правового регулювання економіки» (ДР № 0122U001715).

Метою роботи є теоретичне узагальнення та розв'язання комплексного наукового і прикладного завдання, пов'язаного з аналізом та обґрунтуванням доцільності запровадження спрощених форм провадження у справах про банкрутство суб'єктів ММП, із формулюванням науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення законодавства та правозастосовної практики.

Для досягнення вказаної мети були поставлені такі *завдання*:

- проаналізувати правову природу банкрутства та уточнити специфічні ознаки банкрутства суб'єктів ММП в контексті чинного законодавства та господарської практики;
- визначити правовий статус суб'єктів ММП відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів, з метою обґрунтування необхідності спеціального регулювання процедур банкрутства, що до них застосовуються;
- обґрунтувати доцільність впровадження диференційованого підходу до правового регулювання процедур банкрутства з урахуванням розміру боржника та його інституційної та ресурсної спроможності;

- визначити коло суб'єктів правовідносин у межах спрощеного провадження у справах про банкрутство, а також їхні повноваження, обов'язки та процесуальні права;
- визначити умови відкриття провадження у справі про банкрутство у спрощеному порядку, критерії допуску до відповідної процедури, а також проблеми їх застосування на практиці;
- дослідити особливості реалізації процедур санації та ліквідації в межах спрощеного провадження, виявити прогалини правового регулювання та запропонувати шляхи його вдосконалення;
- уточнити зміст та правове значення презумпції добросовісності боржника як ключової передумови застосування спрощеної процедури банкрутства;
- проаналізувати наявні та необхідні правові механізми запобігання зловживанням під час провадження у спрощеній процедурі банкрутства, а також надати пропозиції щодо посилення гарантій прав та інтересів усіх учасників провадження.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі застосування процедур банкрутства до суб'єктів ММП, зокрема у межах спрощеного провадження.

Предмет дослідження – нормативно-правове регулювання спрощеного провадження у справах про банкрутство суб'єктів ММП.

Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових та спеціально-юридичних методів, які використано для комплексного аналізу проблем правового регулювання спрощеного провадження у справах про банкрутство суб'єктів ММП, зокрема у випадках відсутності у боржника майна, яке включається до складу ліквідаційної маси. Застосування зазначених методів забезпечило формування теоретичних висновків та обґрунтування практичних рекомендацій щодо удосконалення чинного законодавства України. Діалектичний метод застосовано для всебічного вивчення правових явищ у сфері банкрутства, з урахуванням їх динаміки, внутрішніх суперечностей та взаємозв'язку між процедурами банкрутства і функціонуванням господарського обороту (усі розділи дисертації). Формально-логічний метод використано для аналізу та систематизації положень КУЗПБ, з метою встановлення внутрішньої логіки правового регулювання, виявлення зв'язків між нормами, а також формування коректних правових висновків (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2). Системно-структурний метод дав змогу дослідити спрощене провадження як елемент загального механізму врегулювання неплатоспроможності, визначити його функціональне місце у системі судових процедур банкрутства, а також простежити взаємозв'язки між окремими стадіями та учасниками спрощеної процедури (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3). Порівняльно-правовий метод використано для дослідження підходів до спрощених процедур банкрутства у законодавстві Європейського Союзу, США та інших держав, зокрема щодо можливості застосування окремих процедур до боржників, які не мають активів або ведуть діяльність у спрощеній організаційно-правовій формі (розділи 2 і 3). Методи аналізу та синтезу застосовано для узагальнення наукових концепцій, підходів практиків - арбітражних керуючих, адвокатів, суддів - щодо запровадження

ефективної спрощеної процедури банкрутства, а також для формулювання узагальнюючих висновків і пропозицій (розділи 2 і 3). Юридіко-догматичний метод дозволив з'ясувати зміст чинних норм, визначити їхню сферу та межі застосування, виявити прогалини у правовому регулюванні спрощеного провадження та обґрунтувати напрями їх заповнення (підрозділи 1.3, 2.1, 2.2, 2.3). Метод інтерв'ювання було застосовано під час опитування фахівців - арбітражних керуючих, адвокатів, представників органів державної влади - з метою вивчення практичних проблем реалізації спрощеної процедури банкрутства боржників, які не мають ліквідного майна (усі розділи дисертації). Комплексне поєднання наведених методів забезпечило цілісність, аргументованість та прикладну спрямованість дисертаційного дослідження, а також сприяло обґрунтуванню концептуальних засад реформування правового регулювання спрощених процедур банкрутства для ММП в Україні.

Теоретичною основою дослідження, слугували наукові праці вітчизняних вчених-правників, зокрема: О. Бірюкова, А. Бутирського, М. Вербіцької, Н. Галушки, А. Данілова, С. Донкова, В. Джуна, В. Дутки, Л. Грабован, Т. Гудіми, С. Жукова, Д. Задихайла, М. Заріцького, Ю. Кабенюк, Р. Міліціанова, В. Радзивілюк, Ю. Остапенко, О. Подцерковного, Б. Полякова, Р. Полякова, П. Пригузи, В. Рєзнікової, О. Пунди, Т. Швидкої, А. Шпомера та інших дослідників.

Окремо також були проаналізовані праці зарубіжних вчених.

Емпіричну основу дослідження становлять узагальнені результати анкетування арбітражних керуючих і адвокатів, офіційні статистичні дані Міністерства юстиції України, Державної податкової служби України, Національного банку України, Міністерства економіки України, а також підзаконні нормативно-правові акти, локальні документи, європейські директиви, акти міжнародних організацій і судові рішення.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у формулюванні нових теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо модернізації національного законодавства в частині правового забезпечення реалізації зовнішньоекономічної політики держави в умовах цифровізації.

Аспірант Філатов В.А. визначив наукову новизну результатів дослідження:

Уперше:

– розроблено концептуальні засади спрощеного порядку провадження у справах про банкрутство суб'єктів ММП, які ґрунтуються на ідеї диференціації процедур банкрутства залежно від масштабів діяльності та ресурсного потенціалу боржника. На підставі розроблених концептуальних засад сформовано авторське бачення правової природи окремих процедур банкрутства для ММП як специфічної категорії боржників, обґрунтовано механізм спрощеної ліквідації суб'єктів, які не володіють майном, придатним для формування ліквідаційної маси, а також визначено мету, завдання, проблематику, основні принципи та очікувані результати функціонування спрощених процедур банкрутства. Запропонована модель уможливиє формування системи доступного та оперативного вирішення неплатоспроможності, що сприятиме підвищенню ефективності ринкових механізмів, розвантаженню судової системи та узгодженню національного

правового підходу з рекомендаціями UNCITRAL (2021) і практиками ЄС (зокрема, Small Business Reorganization Act США, статті 22-24 Директиви ЄС 2019/1023);

– запропоновано визначення поняття «витрати у справах про банкрутство» та розроблено їх деталізований перелік з урахуванням специфіки провадження щодо суб'єктів ММП. Обґрунтовано доцільність запровадження спеціального механізму компенсації витрат у справах про банкрутство, зокрема оплати основної винагороди арбітражного керуючого у справах, де відсутні ліквідні активи. Запропоновано модель ескроу-рахунку та залучення державних коштів через механізм безоплатної правничої допомоги, що потребує внесення змін до КУзПБ і Закону України «Про БПД»;

– сформовано системну модель правових запобіжників, спрямовану на недопущення зловживань у спрощених процедурах банкрутства ММП, яка охоплює механізми переходу до загального провадження на умовах авансування витрат, строкові обмеження на звернення боржника, уточнення складу боргів, які підлягають прощенню (списанню), а також визначення органів, уповноважених здійснювати нагляд за процедурою. Запропоновано внести відповідні зміни до статті 49 КУзПБ та окреслено можливі організаційно-правові моделі здійснення функцій нагляду та координації у спрощених процедурах.

удосконалено положення щодо:

– нормативних підходів до регулювання неплатоспроможності ММП шляхом розроблення судових спрощених процедур відновлення платоспроможності (санації) та ліквідації, які, на відміну від досудової процедури превентивної реструктуризації (введеної з 01.01.2025), застосовуються до вже неплатоспроможних боржників. Обґрунтовано, що введення термінів ММП у КУзПБ не супроводжувалося створенням диференційованого режиму банкрутства, тому запропоновано модель, що забезпечує процесуальну доступність, адаптацію процедур до розміру боржника та відповідність міжнародним стандартам;

– побудови системи врегулювання неплатоспроможності, яка здатна забезпечити швидке та прозоре провадження із дотриманням балансу інтересів учасників, спрямоване на відновлення платоспроможності суб'єкта господарювання або справедливий розподіл активів між кредиторами, виведення неплатоспроможного боржника з ринку чи звільнення фізичної особи від боргів. У цьому контексті обґрунтовано доцільність внесення змін до законодавства щодо: розширення режиму оподаткування діяльності арбітражного керуючого шляхом доступу до спрощеної системи оподаткування; розроблення офіційних методичних рекомендацій із застосування спрощених процедур банкрутства; врегулювання податкових аспектів операцій боржника з реалізації майна у межах процедур банкрутства; нормативного закріплення спрощених процедур відновлення платоспроможності (санації) та ліквідації для боржників – суб'єктів ММП, включно з ФОП та боржниками, які не володіють активами, придатними до формування ліквідаційної маси;

– процесуальній ролі господарського суду у спрощених процедурах банкрутства шляхом обґрунтування доцільності надання компетентному органу, зокрема господарському суду, статусу учасника справи про банкрутство. Запропоновано визначити перелік повноважень суду у межах таких процедур,

зокрема у сфері контролю добросовісності поведінки боржника, перевірки підстав для застосування спрощеного провадження, забезпечення прав кредиторів та ухвалення рішень *ex parte* у випадках, передбачених законом;

- механізмів процесуальної економії у спрощених процедурах банкрутства шляхом обґрунтування доцільності ухвалення господарським судом рішення про відкриття провадження у спрощеній процедурі ліквідації за процедурою *ex parte*, тобто без обов'язкової участі сторін, боржника та кредиторів. Такий підхід сприятиме скороченню строків розгляду, зменшенню процесуального навантаження та підвищенню ефективності впровадження спрощених процедур банкрутства для суб'єктів ММП;

- процесуального порядку покриття витрат у справах про банкрутство суб'єктів ММП. Обґрунтовано положення про доцільність задоволення таких витрат незалежно від виду процедури, що застосовується господарським судом до боржника, із метою забезпечення процесуальної стабільності, рівного доступу до правосуддя та належного функціонування інституту арбітражного керуючого. Зазначене дозволяє сформувати цілісну модель витратного регулювання в процедурі банкрутства ММП.

дістали подальшого розвитку положення щодо:

- класифікації суб'єктів ММП у контексті процедур банкрутства. Обґрунтовано доцільність застосування адаптованої системи критеріїв для цілей спрощеного провадження – таких як розмір доходу, чисельність працівників, наявність активів та фактичне здійснення господарської діяльності на дату відкриття справи. Запропонований підхід сприятиме формуванню диференційованого нормативного регулювання банкрутства ММП відповідно до їх економічного потенціалу та ступеня ринкової активності;

- удосконалення процедури спрощеної ліквідації шляхом наділення учасників провадження у справах про банкрутство окремими спеціальними процесуальними повноваженнями, а також виключення з ліквідаційної маси окремих майнових об'єктів боржника або їх вартості у випадках, коли з огляду на їх незначну вартість або соціальну функцію, продаж таких об'єктів здійснювати економічно не вигідно, що відповідає принципам пропорційності та процесуальної економії в процедурах банкрутства боржників, які не володіють активами, належними до реалізації;

- нормативного закріплення принципу добросовісності боржника у спрощених процедурах банкрутства шляхом обґрунтування доцільності покладення на боржника обов'язку співпрацювати з господарським судом та ліквідатором, надавати повну, точну й достовірну інформацію про фінансовий стан, а також іншу інформацію, яка може бути запитана судом чи ліквідатором; забезпечити доступ до відповідних баз даних (у тому числі електронних), що використовуються для ведення бухгалтерського, податкового та управлінського обліку, формування звітності, або створити умови для ознайомлення з такою інформацією іншим способом, що забезпечує можливість її копіювання (в електронній або паперовій формі) та використання для реалізації повноважень ліквідатора. З метою забезпечення процесуального балансу та ефективності

спрощених процедур банкрутства також обґрунтовано доцільність запровадження санкцій за порушення боржником вказаних обов'язків.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони можуть бути використані у: *законотворчій діяльності* – при підготовці змін і доповнень до КУзПБ, ПКУ, а також до відповідних підзаконних нормативно-правових актів (довідка Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку від 01.04.2025 № 351д9/7-2025/75895); *правозастосовній практиці* – суб'єктами господарювання під час виявлення ознак неплатоспроможності або у разі її настання для вибору ефективної моделі реагування, забезпечення правової визначеності, прогнозованості ведення бізнесу і врегулювання питань невиконання зобов'язань (лист Національної асоціації арбітражних керуючих від 30.05.2025 №30-1/05, довідка Адвокатського об'єднання «ДЕКСТРУМ» від 03.06.2025 № 03/06-1); *науково-дослідницькій роботі* – як основа для подальших досліджень у сфері захисту прав кредиторів і боржників у разі неплатоспроможності суб'єктів ММП; *освітньому процесі* – як науково-методична база для розроблення відповідних навчальних курсів, посібників і методичних матеріалів у юридичних ЗВО та закладах підвищення кваліфікації, зокрема при викладанні дисциплін «Господарський процес» і «Господарське право»; *практичній діяльності* – для підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, арбітражних керуючих, адвокатів тощо, які задіяні у провадженнях у справах про банкрутство.

Аспірант Філатов В.А. перелічив свої *наукові праці*, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації; наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації; наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації. Так, аспірантом зазначено, що основні результати дисертаційного дослідження викладено у 5 публікаціях опублікованих у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, 3 тезах доповідей на науково-практичних конференціях і круглих столах.

На завершення свого виступу аспірант Філатов В.А. зазначив, що дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації складає 214 сторінок, з них основного тексту – 152 сторінки. Список використаних джерел налічує 159 найменувань.

Після завершення презентації основних положень дисертації Філатова В.А., присутніми на захисті фахівцями були поставлені такі запитання:

Старший науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства, доктор юридичних наук, професор Коверзнев В.О. Шановний пане Владиславе, я знаю, що Ви професійно займаєтеся дослідженням правового регулювання процедур банкрутства, тому дозвольте звернутися з двома уточнюючими запитаннями щодо окремих положень Вашої наукової роботи.

В одному з положень Ви обґрунтовуєте доцільність віднесення господарського суду, який розглядає справу про банкрутство, до складу учасників справи. Разом із тим, згідно зі статтею 2 Господарського процесуального кодексу

України, справи про банкрутство розглядаються за правилами ГПК з урахуванням особливостей, встановлених Кодексом України з процедур банкрутства. У процесуальному законодавстві оперується поняття «учасники справи», і, наскільки мені відомо, ні цивільне, ні господарське, ні кримінальне процесуальне законодавство України ніколи не розглядало суд як учасника справи, з огляду на необхідність забезпечення його об'єктивності та неупередженості. У зв'язку з цим хотілося б уточнити: чи не створить включення суду до учасників справи про банкрутство ризиків для забезпечення принципу неупередженого й незалежного судового розгляду?

Філатов В.А. Шановний Вадиме Олександровичу, дякую за запитання! Ваша увага до процесуального статусу суду як гаранта об'єктивності є цілком виправданою і відповідає усталеним засадам вітчизняного процесуального права. Справді, у чинному законодавстві суд не розглядається як «учасник справи» – ані в господарському, ані в цивільному чи кримінальному судочинстві, оскільки він виконує функцію незалежного арбітра, а не зацікавленої сторони.

Разом із тим, у пропонованій у роботі моделі термін «учасник справи» використано не як процесуальну кваліфікацію суду, а як інструмент концептуального переосмислення взаємодії між суб'єктами процедури банкрутства, зокрема в контексті управлінських і координаційних функцій суду щодо перебігу процедури. Йдеться не про ототожнення суду з кредиторами, боржником чи арбітражним керуючим, а про підкреслення його активної, хоча й неупередженої ролі в модернізованому механізмі спрощеного провадження. Це поняття вводиться як аналітична фіксація фактичного залучення суду в організацію процесу, зокрема в межах наглядової функції, строкового контролю тощо.

Таким чином, запропонований підхід не має на меті зміну процесуального статусу суду, а слугує інструментом переосмислення його ролі у справі про банкрутство в умовах високого ступеня ризиків маніпулятивного використання процедур. Звісно, це положення може бути дискусійним, однак воно ґрунтується на положеннях ст. 2 Кодексу України з процедур банкрутства, згідно з якими застосування положень ГПК України та інших законодавчих актів України здійснюється з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом і на сучасних тенденціях розширеного функціонального підходу до ролі суду в економічних справах, зокрема в юрисдикціях, де судді виконують координуючу або even supervisory функцію (наприклад, Chapter 11 у США).

Старший науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства, доктор юридичних наук, професор Коверзнев В.О. У пункті 5 висновків Вашої роботи йдеться про необхідність відкриття провадження у справі про банкрутство шляхом ухвалення рішення суду. Водночас процесуальне законодавство чітко розмежовує види судових актів, а саме: ухвали, рішення та постанови. Згідно з загальним правилом, процесуальні питання (до яких належить і відкриття провадження у справі) вирішуються ухвалою суду, а не рішенням. Чи правильно я розумію, що у Вашому контексті термін «рішення» має узагальнений характер, чи йдеться про свідоме відхилення від традиційної класифікації судових актів? Буду вдячний за Ваш коментар щодо цього формулювання.

Філатов В.А. Дякую за уважне прочитання і доречне зауваження, яке справді стосується одного з дискусійних аспектів правозастосовної термінології в сфері процедур банкрутства.

У пункті 5 висновків, де йдеться про «ухвалення рішення суду про відкриття провадження», термін «рішення» справді використано в узагальненому значенні судового процесуального акту, без наміру відступати від чіткої класифікації судових актів, закріпленої у Господарському процесуальному кодексі України.

Як Ви правильно зазначили, відкриття провадження у справі про банкрутство – це процесуальне питання, яке, відповідно до вимог ГПК України (зокрема, ст. 234 та ст. 235), повинно оформлюватися ухвалою суду, а не рішенням. У науковому тексті вжиття слова «рішення» було зумовлено прагненням лаконічності викладу та не мало на меті юридичної підміни форм судових актів.

В оновленій редакції тексту, безумовно, доцільно конкретизувати, що йдеться саме про ухвалу суду, аби уникнути хибного тлумачення та забезпечити коректність із погляду процесуальної форми. Ваше зауваження є обґрунтованим і буде враховано як важливе уточнення термінологічної точності у фінальному доопрацюванні формулювань висновків.

Старший науковий співробітник сектору проблем реалізації господарського законодавства відділу проблем модернізації господарського права та законодавства, кандидат юридичних наук Сошников А.О.:

Пане Владиславе, доброго дня. Дозвольте задати Вам декілька питань.

1. Потребує додаткового обґрунтування запропонована в дисертації (стор. 182) позиція щодо здійснення виплати винагороди арбітражному керуючому у справах про банкрутство суб'єктів ММП за рахунок коштів державного бюджету. Які концептуальні підстави та механізми Ви вбачаєте для такої бюджетної компенсації і якими аргументами виправдовується її доцільність у публічно-правовому аспекті?

2. У дисертації також запропоновано залучення арбітражних керуючих до механізмів безоплатної правничої допомоги. Чи узгоджується така ініціатива з візією, цільовими установками та правовою природою системи БПД, яка на сьогодні орієнтована переважно на адвокатське представництво в адміністративних і кримінальних справах?

3. Поясніть, будь ласка, авторську позицію щодо доцільності та змісту запропонованих Вами доповнень Кодексу України з процедур банкрутства в частині нормативного закріплення категорії «витрати у справах про банкрутство» – які проблеми вони покликані вирішити та в чому полягає наукова новизна запропонованого підходу?

Філатов В.А.: Дякую за критичне прочитання і дуже доречні питання, які справді стосуються ключових моментів концептуальної частини дослідження.

1. Щодо обґрунтування виплати винагороди арбітражному керуючому за рахунок державного бюджету та залучення до системи БПД.

Запропонована ідея здійснення базової (мінімальної гарантованої) винагороди арбітражному керуючому за рахунок бюджетних коштів ґрунтується не на загальній бюджетній підтримці професійної діяльності цих осіб, а виключно як компенсаційний механізм у виняткових випадках, коли боржник не має

ліквідного майна, а сама процедура ліквідації є необхідною в інтересах держави та кредиторів. Ідеться передусім про запобігання ситуаціям, коли провадження не здійснюється лише через відсутність коштів на покриття базових процесуальних витрат, зокрема на оплату послуг арбітражного керуючого в мінімально необхідному обсязі.

Ідея залучення арбітражних керуючих до системи безоплатної правничої допомоги (БПД) не передбачає автоматичне включення їх до штату чи реєстру адвокатів. Йдеться про модельну адаптацію принципу, за яким у публічно значущих процедурах (а банкрутство ММП із нульовими активами — саме така процедура) може бути залучена система державної підтримки, подібно до того, як адвокат у кримінальному процесі виконує функцію, що забезпечує гарантований доступ до правосуддя. Звісно, концептуально це потребує окремого правового механізму, але сама пропозиція не суперечить ідеології БПД, яка в своїй основі має публічний інтерес, забезпечення доступу до правосуддя, захист прав та інтересів сторін і належного функціонування процедури.

2. Щодо доповнення Кодексу України з процедур банкрутства положеннями про витрати.

Запропоноване доповнення спрямоване на систематизацію і деталізацію поняття «витрати у справах про банкрутство», оскільки чинне законодавство на сьогодні не містить узгодженої класифікації витрат, що підлягають відшкодуванню або виплаті в межах кожної з процедур (ліквідаційної, санаційної, реструктуризації тощо). Відсутність чіткого переліку і порядку формування витрат призводить до неоднозначності в судовій практиці щодо визначення їх обсягу, обґрунтування допустимості понесення витрат, встановлення черговості їх задоволення, а також визначення джерел для авансування та покриття.

Мною запропоновано класифікацію витрат за джерелом фінансування, процедурною функцією (ініціативна, обов'язкова, компенсаторна), а також за етапністю. Це дозволяє уніфікувати підхід до витратної частини провадження, знизити ризики зловживання з боку процесуальних учасників, визначити вартість здійснення процедур і оцінити їх ефективність, забезпечити передбачуваність наслідків для всіх сторін.

Щиро дякую за питання — ці моменти справді потребують додаткового осмислення і, можливо, уточнення в подальших редакціях.

Провідний науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства, доктор юридичних наук, професор Петруненко Я.В.: Шановний Владиславе Арнольдовичу! Ви винесли у новизну положення про концепцію спрощеного порядку провадження у справах про банкрутство суб'єктів малого і мікропідприємництва, що, безперечно, є сміливим і глибоко обґрунтованим авторським підходом. Це положення справді заслуговує схвальної оцінки як таке, що має потенціал для суттєвого вдосконалення нормативної моделі процедур неплатоспроможності.

Разом із тим, дозвольте звернутися з проханням детальніше пояснити унікальність запропонованої Вами концепції, зокрема з аргументацією того, що вона не є адаптацією чи модифікацією вже відомих підходів — таких, які, наприклад, впливають із актів Комісії ООН з права міжнародної торгівлі (UNCITRAL) або з норм права Європейського Союзу. Це уточнення дозволить ще

переконливіше обґрунтувати наукову новизну як оригінальний доробок, що не має прямих функціональних аналогів у міжнародній практиці. Щиро дякую.

Філатов В.А.: Щиро дякую за висловлену зацікавленість і схвальну оцінку запропонованого положення про спрощений порядок провадження у справах про банкрутство суб'єктів малого і мікропідприємництва.

Запропонована мною концепція базується на розроблених концептуальних засадах диференціації процедур банкрутства залежно від масштабів діяльності та ресурсного потенціалу боржника. У межах цієї моделі сформовано авторське бачення правової природи спрощених процедур банкрутства, яке ґрунтується на визнанні специфічного правового статусу ММП як окремої категорії боржників, що потребують особливого підходу з огляду на обмеженість майнових активів і високу вразливість до фінансових шоків.

Особливість підходу полягає в обґрунтуванні механізму спрощеної ліквідації суб'єктів, які не володіють майном, придатним для формування ліквідаційної маси, з урахуванням принципів економічної доцільності, процесуальної мінімізації та зменшення навантаження на судову систему. У межах концепції визначено мету, завдання, проблематику, основні принципи та очікувані результати функціонування таких процедур, включно з їхнім потенціалом підвищити ефективність ринкових механізмів і забезпечити доступне врегулювання неплатоспроможності без зайвого процесуального ускладнення.

Водночас варто підкреслити, що, хоча концепція знаходиться в методологічному діалозі з підходами, викладеними в рекомендаціях UNCITRAL (2021) та в Директиві ЄС 2019/1023 (зокрема, статті 22-24), а також у Small Business Reorganization Act (США), вона не є їхньою механічною адаптацією. Її зміст має оригінальний характер, оскільки формує системне бачення спрощеної процедури саме в контексті української правової системи, її судової практики та структури підприємницького середовища, що значно відрізняється від умов, у яких функціонують відповідні моделі у США чи ЄС.

Таким чином, авторська модель має самостійну наукову й прикладну цінність і може розглядатися як інноваційна пропозиція щодо трансформації національного механізму банкрутства суб'єктів ММП.

Молодший науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Черних О.С. Шановний Владиславе Арнольдовичу, у положенні новизни Ви частково торкаєтесь питання компенсації витрат, пов'язаних із застосуванням процедур банкрутства суб'єктів малого і мікропідприємництва, зокрема через механізм безоплатної правової допомоги (БПД) або шляхом покриття окремих витрат арбітражного керуючого за рахунок державного бюджету. Це надзвичайно важливий аспект, що має як соціальний, так і бюджетно-фінансовий вимір.

Разом з тим, з огляду на те, що середня вартість навіть спрощеної процедури неплатоспроможності може сягати 100 тисяч гривень і більше, постає цілком логічне запитання щодо критеріїв доцільності такої компенсації саме з державних коштів. Було б важливо отримати від Вас аргументовану позицію щодо: (1) правової моделі розмежування, за яких умов витрати мають компенсуватися за рахунок бюджету (тобто критерії публічного інтересу); (2) запобіжників проти можливих зловживань або корупційних практик, зокрема у випадках, коли

відсутність ліквідаційної маси не обов'язково означає відсутність прихованих активів або свідоме виведення майна.

У зв'язку з цим, прошу розглянути можливість розширити чи конкретизувати положення, які стосуються механізму державного фінансування процедур банкрутства, з тим щоб уникнути недвозначного тлумачення і забезпечити належний баланс між соціальною функцією інституту неплатоспроможності та вимогами бюджетної дисципліни й доброчесності.

Філатов В.А. Дякую за слухне і концептуально важливе зауваження щодо доцільності та обґрунтованості компенсації витрат арбітражного керуючого у межах спрощеної процедури банкрутства суб'єктів малого і мікропідприємництва, зокрема за рахунок державного бюджету або механізмів безоплатної правової допомоги.

У розробленій моделі справді передбачено потенційну участь держави у співфінансуванні окремих етапів спрощеної процедури у виняткових випадках, коли боржник не володіє активами, придатними для формування ліквідаційної маси, а сам суб'єкт є фактично непрацездатним як юридична особа. Йдеться, насамперед, про правове закріплення мінімального гарантованого механізму закриття «мертвих» суб'єктів, що не можуть ліквідуватися позасудовими шляхами.

Разом з тим, концепція не передбачає автоматичної чи безумовної компенсації витрат – передумовою для її застосування виступає наявність чітко визначених критеріїв доцільності, зокрема: (1) підтверджена відсутність активів, (2) неможливість примусового стягнення, (3) наявність попередньої перевірки з боку державного органу або суду, (4) встановлений фіксований ліміт компенсованої суми (зокрема у межах середнього рівня оплати за послуги арбітражного керуючого в таких категоріях справ).

Щодо запобіжників від корупційних або недобросовісних практик – у межах запропонованої моделі передбачено механізми процедурної верифікації: зокрема, обов'язкове підтвердження факту безактивності боржника, участь уповноважених органів контролю, а також нормативне обмеження кола справ, у яких можлива компенсація. У перспективі можливим є й розвиток спеціального реєстру неактивних суб'єктів ММП як передумови ініціювання такої спрощеної процедури.

У цілому, запропонований підхід спрямований на досягнення інституційного балансу між процесуальною економією, ефективністю судової системи та запобіганням зловживанням бюджетними ресурсами. Він має імплементаційний потенціал лише за умови комплексного нормативного регулювання з боку держави. Дякую.

Старший науковий співробітник сектору проблем реалізації господарського законодавства відділу проблем модернізації господарського права та законодавства, кандидат юридичних наук Сошников А.О.:

У запропонованій Вами роботі, зокрема в межах проєкту Концепції, Ви обґрунтовано зазначаєте про вплив пандемії COVID-19 як один із факторів, що обумовлюють необхідність трансформації процедур банкрутства. Окремими фрагментами Ви також посилаєтеся на контекст повномасштабної російсько-української війни, однак ці положення, на мій погляд, заслуговують на ширше розкриття. У зв'язку з цим хотів би уточнити: Яким чином, на Вашу думку, пандемія COVID-19 та військова агресія РФ проти України безпосередньо

вплинули на функціонування суб'єктів малого і мікропідприємництва як категорії боржників у справах про банкрутство?

Філатов В.А. Щиро дякую за слушне й актуальне запитання. Справді, як пандемія COVID-19, так і повномасштабна військова агресія РФ проти України стали безпрецедентними екзогенними шоками, що істотно трансформували економічне середовище функціонування малого і мікропідприємництва, а відтак і вплинули на актуальність, зміст та функціональне призначення процедур банкрутства для цієї категорії суб'єктів.

У контексті пандемії COVID-19 ключовим фактором стало різке зниження платоспроможності підприємств через обмеження господарської діяльності, порушення логістичних ланцюгів і втрату споживчого попиту. Особливо гостро це вдарило по ММП, які переважно не мають ані фінансової подушки, ані доступу до довгострокового рефінансування. У цьому зв'язку постала об'єктивна потреба в інструментах тимчасового захисту боржників, мораторіях на відкриття справ про банкрутство, а також адаптації процедур до форс-мажорних обставин – зокрема в частині строків, доказування і пріоритетів у задоволенні вимог.

Повномасштабна війна, у свою чергу, призвела не лише до економічного шоку, але й до масового фізичного знищення активів, втрати реєстраційних, податкових, банківських даних, а також до переміщення підприємств або їхньої фактичної бездіяльності. В умовах, коли багато суб'єктів ММП втратили будь-яку можливість здійснювати господарську діяльність і не мають доступу до ефективного відновлення операцій, застосування стандартних процедур банкрутства виявляється непропорційним і надмірно ускладненим. Тому виникає необхідність у запровадженні спрощених процедур закриття таких суб'єктів, що й було запропоновано в межах Концепції.

Таким чином, обидва ці кризові чинники, пандемія та війна, не лише актуалізували необхідність нормативного реагування, але й засвідчили структурну непридатність класичних моделей банкрутства для вразливої категорії боржників у кризовому середовищі, що, власне, і лягло в основу розробленої мною моделі спрощеного порядку для ММП як відповіді на нову економіко-правову реальність. Дякую!

Головний науковий співробітник відділу, член-кореспондент НАН України, член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України Устименко В.А.: Дякую, пане Владиславе за цікаву доповідь. Ознайомився з Вашою роботою та виникло таке питання. Чи розглядаєте Ви можливість використання штучного інтелекту та інших цифрових технологій у процедурі банкрутства – зокрема як інструменту аналітики, автоматизації процесів або забезпечення прозорості?

Філатов В.А. Щиро дякую за запитання, яке, без перебільшення, відкриває перспективний дослідницький вектор, що лише починає формуватися в українському правовому полі. Звісно, штучний інтелект (ШІ) не є самостійним правовим чи процесуальним суб'єктом і не здатен діяти автономно поза людиною – ні як учасник, ні як ініціатор процедур банкрутства. Однак його інструментальний потенціал у процедурах банкрутства вже сьогодні має прикладне значення і, на мою думку, буде суттєво розширюватися в майбутньому.

Передусім ідеться про аналітичну й прогностичну функцію ІІІ, зокрема: в автоматизованому виявленні ознак фіктивної або навмисної неплатоспроможності (через аналіз транзакцій, руху капіталу, пов'язаних осіб тощо); у моделюванні варіантів реструктуризації боргу; у ранній діагностиці загроз платоспроможності – на підставі публічних і фінансових даних, що може бути особливо корисним для кредиторів та органів контролю.

Також перспективним є застосування цифрових платформ на базі машинного навчання для автоматизації рутинних процесів у межах процедур банкрутства: формування черговості вимог, створення драфтів документів, обробки заперечень тощо. Це дозволило б суттєво знизити процесуальні витрати, особливо у справах про банкрутство суб'єктів ММП, де економія ресурсу має ключове значення.

Окрему увагу заслуговує потенціал ІІІ в забезпеченні прозорості та антикорупційних запобіжників – через автоматичне виявлення атипових схем поведінки боржників або арбітражних керуючих, порушення строків, аномалії у формуванні ліквідаційної маси.

Разом із тим, я повністю поділяю тезу про те, що ІІІ має бути вбудованим у рішення, які ухвалює людина, з чітко визначеними межами відповідальності, процедурою верифікації результатів і гарантіями захисту прав учасників процесу. Йдеться не про заміну функцій правозастосування, а про їх технологічне посилення в межах людського контролю.

Отже, у межах сучасного етапу розвитку процедур банкрутства ІІІ слід розглядати не як самостійного учасника, а як інструмент цифрової модернізації, що здатен підвищити ефективність, швидкість і передбачуваність процедур – за умови належного нормативного регулювання, технічної інфраструктури та етичних меж використання.

Головний науковий співробітник відділу, член-кореспондент НАН України, член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України Устименко В.А.: І ще одне питання. У межах новизни першого рівня Ви запропонували системну модель нових запобіжників, спрямованих на недопущення зловживань у спрощених процедурах банкрутства. Це положення, безперечно, має прикладне значення й заслуговує на позитивну оцінку.

У зв'язку з цим дозвольте уточнити: Які саме ключові фактори, на Вашу думку, обумовлюють ефективність запропонованої Вами моделі?

Філатов В.А. Щиро дякую за запитання, яке дозволяє розкрити прикладний потенціал запропонованої моделі запобіжників у спрощених процедурах банкрутства.

Ефективність цієї моделі, на мою думку, забезпечується поєднанням кількох ключових факторів, які охоплюють не лише нормативно-правовий рівень, а й інституційні та організаційні передумови її впровадження. Передусім, ідеться про чітку правову диференціацію категорій боржників, які можуть скористатися спрощеною процедурою, з обов'язковим підтвердженням відповідності критеріям, які визначають малий розмір суб'єкта та відсутність у нього активів. Такий підхід унеможливорює довільне застосування спрощеного порядку провадження.

Другим фактором є встановлення процесуальних фільтрів, серед яких – необхідність попереднього підтвердження безактивності боржника,

автоматизована перевірка на наявність пов'язаних осіб і транзакцій, а також обов'язкова участь уповноваженого органу (наприклад, податкового або органу юстиції) у процедурі верифікації. Ці фільтри є ефективними запобіжниками від зловживань, зокрема прихованого виведення майна.

Третім чинником є лімітована державна участь у фінансуванні витрат арбітражного керуючого – виключно за умови повного підтвердження неплатоспроможності й недоцільності звичайного провадження. Такий підхід виключає системну корупціогенність, адже компенсація є обмеженою за обсягом, обґрунтованою і контрольованою.

Четвертий елемент – використання цифрових інструментів моніторингу: пропонується впровадити єдиний реєстр неактивних ММП, що дозволить автоматизовано фіксувати ознаки формальної бездіяльності суб'єкта. Таким чином забезпечується як прозорість, так і можливість зворотного контролю з боку органів нагляду.

Зрештою, важливим системоутворювальним чинником є принцип публічного інтересу, який пронизує всю модель: спрощена процедура застосовується не для полегшення індивідуального «виходу з ринку», а для системного очищення економічного обігу від де-факто нежиттєздатних суб'єктів, що дозволяє звільнити адміністративні та судові ресурси для вирішення справ із реальними майновими наслідками. Усі ці фактори у взаємодії утворюють системну архітектуру запобіжників, яка забезпечує не лише формальну відповідність моделі вимогам правової визначеності, але й її реальну застосовність без ризику інституційної компрометації чи бюджетного зловживання.

Головний науковий співробітник відділу, член-кореспондент НАН України, член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України Устименко В.А.: У зв'язку з викладеним у роботі обґрунтуванням концепції спрощеного порядку провадження у справах про банкрутство суб'єктів малого і мікропідприємництва, дозвольте поставити додаткове запитання, що стосується практичного застосування моделі в умовах воєнного стану. Чи, на Вашу думку, можлива адаптація або розповсюдження запропонованої концепції на випадки, коли основні активи або майно боржника залишилися на тимчасово окупованій території України?

Філатов В.А. Дякую за надзвичайно важливе й актуальне запитання, яке стосується одного з найбільш чутливих і водночас методологічно складних аспектів застосування запропонованої концепції – а саме можливості її реалізації щодо суб'єктів, основні активи яких залишилися на тимчасово окупованих територіях України.

У запропонованій моделі вихідною точкою для ініціювання спрощеної процедури є фактична неможливість боржника виконувати свої зобов'язання та здійснювати господарську діяльність у межах правового поля України, а також відсутність ліквідаційної маси або її економічної непридатності для стягнення. У цьому контексті ситуація, за якої основне майно знаходиться на території, над якою Україна тимчасово не здійснює ефективного контролю, має розглядатися як об'єктивна перешкода для реалізації як ліквідаційної, так і санаційної функції процедури банкрутства.

Тому, на мою думку, застосування спрощеної процедури до таких суб'єктів є не лише можливим, але й обґрунтованим, за умови встановлення спеціального порядку підтвердження факту неможливості доступу до активів. Таким підтвердженням може бути, наприклад: інформація з державних реєстрів про місце розташування майна; свідчення про тимчасову окупацію території, підтверджені офіційними джерелами (Мінреінтеграції, СБУ тощо); неможливість здійснення державної реєстрації, оцінки, продажу або стягнення активів за нормальними юридичними процедурами.

У цьому випадку правова природа активу, який залишається на окупованій території, не втрачає формально-юридичного значення (як об'єкт права власності), проте втрачає економічну релевантність у межах провадження у справі про банкрутство, що й дозволяє застосувати спрощену процедуру як винятковий захід.

Водночас, задля недопущення зловживань, у межах реалізації концепції пропонується включити процедурні запобіжники: обов'язкове подання документального обґрунтування недоступності активів, можливість перевірки таких даних органами юстиції або господарським судом, а також фіксування такого факту у спеціальному реєстрі процедур за участю підприємств з тимчасово непідконтрольних територій.

Таким чином, концепція є адаптивною до умов війни, а її застосування щодо підприємств, активи яких перебувають на окупованій території, відповідає принципу процесуальної доцільності, економічної ефективності та гуманізації процедури банкрутства.

Після відповідей на запитання виступили:

Науковий керівник – заступник завідувача відділу проблем модернізації господарського права та законодавства, доктор юридичних наук, старший дослідник **Гудіма Т.С.:**

Науковий керівник дала загальну позитивну характеристику підготовленій дисертаційній роботі.

Дисертаційне дослідження Філатова Владислава Арнольдовича на тему «Спрощене провадження у справах про банкрутство мікро- та малих підприємств» присвячене актуальній та недостатньо розробленій у вітчизняній юридичній науці проблематиці, що має істотне теоретичне, прикладне та соціально-економічне значення. В умовах трансформації економіки України, євроінтеграційних процесів та потреби у підвищенні ефективності правових механізмів захисту інтересів суб'єктів підприємницької діяльності, особливо найменших, питання формування і запровадження адаптивних та ресурсозберігаючих (ресурсно ощадних) процедур банкрутства для ММП набуває стратегічного значення. Незважаючи на проголошену в КУзПБ (2018) мету підвищення ефективності інституту неплатоспроможності, чинна модель не забезпечує належного балансу між процесуальною доступністю, економічною доцільністю та справедливим врегулюванням зобов'язань для малих суб'єктів господарювання. Обрана тематика безпосередньо відповідає пріоритетам національного правового розвитку, гармонізації із правом ЄС, імплементації Рекомендацій UNCITRAL (2021) та реалізації положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Окремі питання, висвітлені в роботі, порушуються уперше й складають новизну дисертації, інші – дістали подальшого розвитку та удосконалення. Автором уперше запропоновано концептуальну модель спрощеного провадження у справах про банкрутство суб'єктів мікро- та малих підприємств, що ґрунтується на принципі диференціації процедур залежно від масштабів та ресурсного потенціалу боржника. У межах цієї моделі обґрунтовано необхідність нормативного закріплення спеціальних процедур для ММП як окремої категорії боржників, визначено підходи до спрощеної ліквідації підприємств, які не мають активів для формування ліквідаційної маси, а також сформульовано базові принципи реалізації таких процедур в національній правовій системі з урахуванням міжнародних стандартів, зокрема Рекомендацій UNCITRAL (2021) та практики ЄС.

Значна увага приділена проблематиці компенсації витрат у справах про банкрутство ММП. Запропоновано визначення поняття «витрати у справах про банкрутство» та деталізовано їх склад з урахуванням специфіки справ, де відсутні ліквідні активи. Аргументовано доцільність впровадження механізмів публічного фінансування, зокрема через інструмент ескроу-рахунків та систему безоплатної правничої допомоги. Іншою новелою є розроблення моделі правових запобіжників, спрямованих на запобігання зловживанням у межах спрощених процедур. Зокрема, обґрунтовано необхідність внесення змін до статті 49 КУзПБ, визначено механізми контролю з боку держави та переходу до загального провадження на умовах авансування витрат.

Удосконалення зазнали й існуючі підходи до правового регулювання неплатоспроможності, зокрема щодо процесуального статусу господарського суду у спрощених процедурах, механізмів *ex parte* ухвалення судових рішень, податкового режиму для арбітражних керуючих, а також санкцій за недобросовісну поведінку боржника.

Наукова новизна роботи конкретизується також в обґрунтуванні необхідності нормативного закріплення принципу добросовісності боржника, уточненні критеріїв для класифікації ММП у цілях застосування спрощеного провадження, а також у пропозиціях щодо виключення з ліквідаційної маси активів із соціальною функцією або незначною вартістю – як прояву принципу пропорційності.

Автором проведена належна апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження викладено у 5 публікаціях опублікованих у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України (категорія Б), 3 тезах доповідей на науково-практичних конференціях і круглих столах.

Значення дослідження (як теоретичне, так і практичне) полягає у тому, що за результатами дисертації сформовано низку висновків, які визначають напрямки вдосконалення правового регулювання спрощеного провадження у справах про банкрутство мікро- та малих підприємств. Одержані результати можуть бути використані: у подальших теоретико-правових дослідженнях проблем інституту банкрутства ММП; у нормопроєктувальній діяльності, зокрема при розробці змін до КУзПБ, ПКУ та суміжних актів; у правозастосовній практиці арбітражних керуючих, адвокатів, суддів господарських судів; у діяльності органів державної влади, залучених до формування і реалізації політики у сфері банкрутства; а також

у навчальному процесі закладів вищої юридичної освіти і системи підвищення кваліфікації.

Дисертація написана юридично грамотно, логічно послідовно, на високому науково-теоретичному рівні, є закінченим науковим дослідженням і повністю відповідає вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді при Державній установі «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова НАН України».

Рецензенти дисертаційної роботи наголосили на позитивних аспектах дослідження та висловили свої побажання й зауваження.

Провідний науковий співробітник відділу господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки, доктор юридичних наук, професор Дерев'янко Б.В.: Наукова робота присвячена комплексному дослідженню теоретико-правових засад спрощеного провадження у справах про банкрутство суб'єктів мікро-, малого та середнього підприємництва (ММП), що вирізняється високим рівнем актуальності в умовах зростання ролі економічної безпеки та необхідності ефективної правової підтримки підприємницького сектору.

Автором здійснено ґрунтовний аналіз чинного законодавства України у сфері неплатоспроможності, з урахуванням міжнародних стандартів (рекомендації UNCITRAL, положення Директиви ЄС 2019/1023, Small Business Reorganization Act США тощо) та потреб національної економіки. Особливої уваги заслуговує теоретичне моделювання диференційованого підходу до процедур банкрутства залежно від масштабів і ресурсоємності боржника. У межах дослідження обґрунтовано доцільність нормативного осмислення понять «витрати у справах про банкрутство», «процесуальний нагляд», «економічно неактивний боржник», розроблено концептуальну модель компенсаційного механізму з використанням ескроу-рахунків і механізмів безоплатної правничої допомоги.

Суттєвим внеском до науки господарського права є формування системи правових запобіжників з метою недопущення зловживань у межах спрощених процедур, а також авторська типологізація критеріїв для визначення належності до ММП саме в контексті банкрутства, що виходить за межі класичних підходів, закріплених у законодавстві про господарську діяльність.

Разом із тим, окремі положення роботи мають дискусійний характер і можуть викликати наукову полеміку – зокрема, щодо меж державного втручання в процедури компенсації витрат, процесуальних гарантій кредиторів у спрощеному провадженні, та інституційного оформлення функцій нагляду. Втім, наявність таких аспектів свідчить не про недоліки, а про глибину наукового аналізу і відкритість автора до подальших досліджень.

У цілому, представлена праця є самостійним, завершеним дослідженням, що вирізняється логічністю викладу, аргументованістю висновків, новизною положень і практичною цінністю. Її результати можуть бути використані у нормотворчій діяльності, правозастосовній практиці, а також у науково-освітньому процесі з господарського, підприємницького та фінансового права.

На підставі викладеного вважаю, що дисертаційне дослідження Філатова Владислава Арнольдовича на тему «Спрощене провадження у справах про банкрутство мікро- та малих підприємств» за змістом, обсягом, науковою

новизною, теоретичним і практичним значенням та оформленням відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. №40, і може бути рекомендованою до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право» (12.00.04 – господарське право; господарське процесуальне право).

Провідний науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства, доктор юридичних наук, професор Петруненко Я.В.: Актуальність представленого дисертаційного дослідження зумовлена низкою правових, економічних та соціальних чинників, котрі вказують на необхідність удосконалення національного законодавства і правозастосовної практики у сфері банкрутства малого бізнесу. Перш за все, мається на увазі соціально-економічне значення мікро- та малих підприємств, які становлять основу економіки України, забезпечуючи робочі місця, створюючи ВВП та виступаючи драйверами регіонального розвитку. За різними оцінками, понад 90 % суб'єктів господарювання в Україні – це мікро- та малі підприємства, й відтак їхнє ефективне функціонування є ключем до економічної стабільності держави, а своєчасне та ефективне вирішення питань неплатоспроможності є критично важливим. Іншим важливим аспектом актуальності досліджуваної теми є недосконалість чинного правового регулювання вказаної сфери. Хоча КУзПБ формально не обмежує здійснення процедур в спрощеному порядку для мікро- спрощену процедуру банкрутства для мікро- та малих підприємств, практика її застосування вказує на наявність значних труднощів, серед яких: надмірна тривалість провадження; складність процедурних вимог, які не відповідають ресурсним можливостям таких суб'єктів господарювання; колізії між нормами КУзПБ й іншими нормативно-правовими актами (у сфері податкового законодавства, виконавчого провадження, ін.); невизначеність правового статусу ініціаторів процедури, особливо у тих випадках, коли йдеться про самотійне звернення боржника. Третім аспектом, котрий обумовлює актуальність представленого дослідження, є потреба у гармонізації з європейськими стандартами. Україна зобов'язалася імплементувати європейські стандарти у сфері банкрутства в межах асоціації з ЄС. Зокрема, у даному контексті Директива (ЄС) 2019/1023 передбачає спрощення доступу до процедур банкрутства для мікро- та малих підприємств, зменшення адміністративного тиску, забезпечення їм «*другого шансу*» (підхід «*fresh start*»). Відтак, наукове переосмислення проблематики спрощеного провадження для мікро- та малих підприємств представляється важливим з огляду на необхідність гармонізації українського законодавства з правом ЄС. Наступним важливим чинником на користь актуальності даного дослідження виступають наслідки війни та виклики повоєнного відновлення. Повномасштабна війна рф проти України призвела до масового знищення чи зупинення діяльності малого бізнесу, що зумовило різке зростання випадків неплатоспроможності. Водночас, саме малий бізнес очікувано відіграватиме ключову роль у повоєнній відбудові економіки

нашої країни, а відтак гостро актуалізується необхідність у створенні насправді ефективного, доступного й оперативного механізму банкрутства, котрий дозволить чесним боржникам завершити свою господарську діяльність із мінімальними втратами, зберегти економічний потенціал та забезпечити економічну реінтеграцію підприємців.

Незважаючи на актуальність проблематики, в українському правовому дискурсі відсутні комплексні наукові дослідження, присвячені спрощеному провадженню у справах про банкрутство мікро- та малих підприємств. Так, наявна значна частина наукових праць зосереджена на питаннях загальних засад банкрутства, при цьому не розкриваючи особливостей такої процедури саме відносно суб'єктів малого бізнесу. За вказаних обставин, дисертаційне дослідження Філатова В.А. цілком обґрунтовано слід вважати актуальним, необхідним, важливим, своєчасним та суспільно значущим, оскільки воно спрямоване на усунення прогалин і суперечностей у чинному законодавстві України, наближення профільного правового регулювання до міжнародних (в т.ч., європейських) стандартів, належне забезпечення ефективного правового захисту інтересів як боржників, так і кредиторів та формування правових механізмів повоєнного економічного відновлення.

Аналіз представленої для рецензування дисертаційної роботи дозволяє зробити висновок про те, що одержані здобувачем результати дослідження характеризуються науковою новизною та відповідають визначеній меті і завданням дослідження. Абсолютна більшість сформульованих висновків та наукових результатів дисертаційного дослідження Філатова В.А. вбачаються обґрунтованими, оскільки обумовлені використанням сучасної методології пізнання, застосуванням загальнонаукових і спеціальних методів пізнання.

Зміст дисертаційної роботи Філатова В.А. свідчить про те, що дисертант ґрунтовно опрацював значний обсяг літературних джерел (159 найменувань). Логічність і послідовність виконаного дослідження забезпечувалися чітко визначеними завданнями дослідження, його об'єктом та предметом. Назва дисертаційного дослідження повною мірою відповідає обраній спеціальності та суті вирішеної наукової проблеми. Наукова полеміка ведеться автором на сторінках дисертації коректно, з повним дотриманням правил етики наукової дискусії. Дисертація виконана літературною мовою, сформульовані у роботі наукові підходи і рекомендації вирізняються своєю оригінальністю та мають самостійний творчий характер. Оформлення роботи відповідає встановленим вимогам МОН України.

Надаючи оцінку змісту дисертації, слід зазначити, що представлена для рецензування робота являє собою самостійне завершене наукове дослідження актуальної теми як для наукової спільноти господарників, так і для фахівців-практиків (у т.ч., й для суддівського корпусу). Мета і завдання дослідження визначені дисертантом вірно й логічно співпадають з об'єктом і предметом дослідження. Матеріали дисертації викладено послідовно, логічно, юридично виважено, що вказує на високий науковий рівень представленого на розгляд дослідження.

Таким чином, зміст дисертаційної роботи відповідає поставленій меті та відображає логіку проведеного дослідження. Аналіз змісту дисертації надає

підстави стверджувати, що всі сформульовані автором елементи наукової новизни, отримані по результатах проведеного дослідження, є доведеними та такими, що несуть у собі низку концептуальних висновків і рекомендацій, що мають теоретичне та практичне значення. Автором зроблено значний внесок у розвиток науки господарського і господарсько-процесуального права, який полягає у дослідженні проблематики спрощеного провадження у справах про банкрутство мікро- та малих підприємств. Також дисертаційне дослідження без сумнівів має практичне значення.

Одержані дисертантом результати дослідження оприлюднені у достатній кількості публікацій у фахових виданнях з юридичних наук та збірниках тез доповідей учасників конференцій. Положення кожного з підрозділів автором висвітлено в окремій чи окремих статтях або ж у тезах доповіді на науково-практичній конференції.

Разом з тим, загальний позитивний висновок стосовно дисертаційного дослідження Філатова В.В. тим не менш не позбавляє рецензента можливості висловити деякі міркування, які по суті **не є зауваженнями**, однак при цьому можуть бути підґрунтям для подальших наукових розвідок дисертанта.

Зокрема, слід зазначити наступне:

1. У новизні першого рівня вказана розробка Концепції запровадження спрощеного порядку провадження у справах про банкрутство мікро- та малих підприємств, яка базується на ідеї диференціації процедур банкрутства залежно від масштабів і ресурсного потенціалу боржника. У межах цієї Концепції запропоновано нормативне закріплення окремих процедур банкрутства для мікро- та малих підприємств як особливої категорії боржників, визначено механізм спрощеної ліквідації боржників, які не мають майна, придатного для формування ліквідаційної маси, окреслено мету, завдання, проблематику, основні принципи реалізації та очікувані результати запровадження спрощених процедур банкрутства. Повністю схвалюючи це положення, вказуючи на його ґрунтовний рівень та важливість як з теоретичного, так і з практичного боку, на думку рецензента, необхідно зауважити про відсутність системної концептуалізації такої категорії, як *«спрощене провадження у справах про банкрутство мікро- та малих підприємств»*. Хоча й саме поняття *«спрощене провадження»* багаторазово згадується у роботі, воно не має уніфікованого, науково обґрунтованого визначення, у зв'язку з чим не є очевидним, чим така *«спрощена процедура»* відрізняється від загальної – лише набором технічних спрощень чи це категоріально новий вид провадження? Відтак, вбачається за доцільне рекомендувати дисертанту надалі сформулювати базову дефініцію поняття *«спрощене провадження»* саме як наукової правової конструкції, а не групи практичних заходів (скорочення строків, зменшення витрат тощо).

2. Не у повній мірі достатньою вбачається аргументація вибору критеріїв для класифікації мікро- та малих підприємств у межах процедур банкрутства. Дисертантом запропоновано закріпити у КУЗПБ спеціальні критерії (дохід, кількість працівників, активи, господарська діяльність), проте не показано, чому обрано саме такий набір критеріїв, а не класифікацію, наприклад, за організаційно-правовими формами або за рівнем заборгованості. Крім того, також відсутній

аналіз ризику правової колізії з уже чинними класифікаціями мікро- та малих підприємств, наприклад у податковому та адміністративному законодавстві. Отже, на думку рецензента, могло би бути доцільним надати додаткову порівняльну аргументацію переваг саме такого підходу до вибору критеріїв для класифікації мікро- та малих підприємств у межах процедур банкрутства, а також обґрунтувати його відповідність принципам правової визначеності та несуперечності.

3. У дисертації, на думку рецензента, спостерігається певне ігнорування автором потенційних ризиків і зловживань під час впровадження спрощених процедур банкрутства щодо мікро- та малих підприємств. Зокрема, автор хоч і згадує про правові «запобіжники», втім дещо недостатньо уваги приділяє аналізу ризиків можливих зловживань процедурою банкрутства боржниками-«одноденками» або виведення активів перед відкриттям спрощеного провадження. Так само, й відсутній аналіз можливих правових пробілів, які можуть виникнути внаслідок спрощення процедур (наприклад, виключення активів із ліквідаційної маси). Тому представляється можливим запропонувати автору у його подальших наукових розвідках розглянути можливість запровадження оцінки ризиків правозастосування, використовуючи метод правових сценаріїв або аналіз зловживань у подібних закордонних моделях.

Але висловлені міркування мають виключно характер побажань, несуть переважно рекомендаційний сенс та жодним чином не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

В частині дотримання академічної доброчесності необхідно зазначити, що дисертаційне дослідження виконане автором самостійно, дисертація являє собою оригінальну працю. В роботі не виявлені положення, які б порушували академічну доброчесність.

Підсумовуючи викладене, можна зробити узагальнюючий висновок, що дисертаційна робота «Спрощене провадження у справах про банкрутство мікро- та малих підприємств» відповідає вимогам, які висуваються до такого рівня досліджень, а також вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затв. постановою КМУ від 23 березня 2016 р. № 261, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затв. постановою КМУ від 12 січня 2022 р. № 44, вимогам наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 р. № 40 та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України», а її автор *Філатов Владислав Арнольдович* заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Молодший науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства, Черних О.С.: Тематика, якій присвячено дослідження, є безумовно актуальною з огляду на зростаючу потребу у впровадженні ефективних, адаптивних процедур банкрутства для суб'єктів мікро-,

малого та середнього підприємництва (ММП), особливо в умовах структурної трансформації національної економіки та посткризового перезавантаження ринку. Мені особисто близький цей напрям, оскільки свого часу ми мали нагоду співпрацювати з автором у межах підготовки проєктів нормативно-правових актів, що стосувалися деяких аспектів процедур неплатоспроможності. Уже тоді було очевидно, що автор має глибоке розуміння проблематики і прагне до пошуку системних рішень.

У представленій роботі простежується послідовна логіка викладу, автор демонструє не лише добру обізнаність з українською правозастосовною практикою, а й володіння сучасною компаративною базою. Ряд положень, зокрема щодо компенсаційного механізму витрат або запобіжників зловживань у процедурі, мають прикладну цінність і можуть лягти в основу законодавчих змін.

Безумовно підтримую автора у його прагненні систематизувати та концептуалізувати підходи до банкрутства ММП, вважаю роботу своєчасною, обґрунтованою та перспективною як з наукової, так і з практичної точки зору.

Таким чином, вважаю, що Владислав Арнольдович заслуговує на публічний захист своєї дисертації в майбутньому. Я підтримую це рішення і буду голосувати за нього. Дякую за увагу.

Головний науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства, член-кореспондент НАН України, член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України Устименко В.А.: Шановні колеги, мені ця робота справді сподобалась, і я хотів би підкреслити, що ми маємо перед собою яскравий приклад того, коли до науки приходить зрілий фахівець із практичним мисленням і глибоким досвідом. Це надзвичайно цінно, особливо в такій складній і водночас прикладно значущій сфері, як процедура банкрутства суб'єктів ММП.

Ми часто говоримо про необхідність поєднання науки і практики – і саме тут ми бачимо, як практичний аналіз трансформується в наукове узагальнення, а не навпаки. Це підхід, якого сьогодні справді бракує в багатьох концептуальних розробках.

Особливо хочу наголосити: в умовах повномасштабної війни будь-яке правове рішення має ухвалюватися з посиленою відповідальністю – економічно обґрунтовано, без декларативності, з урахуванням реалій судової та інституційної практики. І ця робота якраз і демонструє таку відповідальність: концепція є не лише юридично обґрунтованою, але й співмірною із поточними загрозами, бюджетними обмеженнями й потребами економічної системи.

Вважаю, що автор обрав надзвичайно важливий напрям і реалізував його на високому рівні. Дякую.

Статті у фахових наукових виданнях України

1. Філатов В. А., Гаврилюк О.О., Устименко В.А., Парасій-Вергуненко І.М., Махінчук В.М. Методологічні підходи до визначення економічної ефективності права неплатоспроможності. *Економіка та право*. 2023. № 4. С. 3-21. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2023.04.003>. (особистий внесок: Філатов В.А. – участь у розробці концепції дослідження, частковий аналіз літературних джерел, дослідження окремих методологічних підходів до визначення економічної

ефективності права неплатоспроможності та формування висновків; Гаврилюк О.О. – участь у розробці концепції дослідження, частковий аналіз літературних джерел, методологія; Устименко В.А. – участь у розробці концепції дослідження, рецензування та редагування; Парасій-Вергуненко І.М. – частковий аналіз літературних джерел; Махінчук В.М. – дослідження зарубіжного досвіду стратегічного планування зовнішньоекономічної політики в умовах цифровізації).

2. Філатов В. А. Забезпечення доступу мікро- та малих підприємств боржників до процедур банкрутства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 7. С. 202-205. DOI: <http://dx.doi.org/10.32782/2524-0374/2024-7/48>

3. Філатов В. А. Проблемні аспекти покриття витрат, пов'язаних з провадженням у справах про банкрутство. *Наукове електронне фахове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2024. № 5. С. 334-343. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.52>.

4. Філатов В. А. Особливості провадження у справах про банкрутство боржників з відсутніми активами. *Науковий журнал «Право і суспільство»*. 2025 № 2. С. 151-161. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.2.22>

5. Філатов В.А. Особливості спрощеного порядку провадження у справах про банкрутство боржників мікро- та малих підприємств». *Науковий журнал «Актуальні проблеми політики»* 2025. № 75. С. 341-349. DOI: <https://doi.org/10.32782/app.v75.2025.47>

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

6. Філатов В.А. Забезпечення доступу кредиторів і боржників до засобів правового захисту у процедурах банкрутства. Розвиток України в умовах мілітарного впливу: соціально-правові, економічні та екологічні аспекти : Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 28 березня 2023 р.). У 2-х томах. Том 1. За заг. ред. Устименка В.А.; ред.-упоряд.: Градобоева Є.С., Ілларіонов О.Ю., Санченко А.Є. Київ: ВАІТЕ, 2023. С. 319-325.

7. Філатов В.А. Цілі мораторіїв на застосування процедур банкрутства і наслідки їх введення. «Україна на шляху до євроінтеграції: ефективне управління державною власністю як інструмент відновлення економіки України»: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 31 травня 2024 р./ упор.: Л. Рогач, О. Баранець, Т. Дроботова, В. Погребняк, В. Малащенко, Н. Пляс, О. Лукомська, Т. Довгопол. Київ: Компанія ВАІТЕ, 2024. С. 134-139.

8. Спрощені судові процедури банкрутства для мікро- та малих підприємств. «ХІ юридичні могилянські читання»: Всеукр. наук.-практ. конф. : програма та тези / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили 2025. С. 179-183.

Характеристика особистості здобувача. Філатов Владислав Арнольдович народився 17 жовтня 1972 року.

У 1994 році закінчив Український державний університет харчових технологій та отримав диплом спеціаліста за спеціальністю «Машини і апарати харчових виробництва».

У 2009 році закінчив Національну юридичну академію України імені

Ярослава Мудрого та отримав диплом бакалавра за спеціальністю «Право, правознавство».

У 2011 році закінчив Національну юридичну академію України імені Ярослава Мудрого та отримав диплом спеціаліста за спеціальністю «Право, правознавство».

Вересень 2008 – квітень 2024 – арбітражний керуючий.

Березень 2009 – грудень 2023 – адвокат.

Березень 2006 – червень 2018 – заступник директора з правових питань-начальник юридичного відділу ТОВ «Промбуд».

Листопад 2018 – січень 2020 – керівник експертної групи з банкрутства Директорату правової політики у сфері судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів Міністерства юстиції України.

Січень 2020 – теперішній час – директор Департаменту з питань банкрутства Міністерства юстиції України.

Листопад 2020 – теперішній час – здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України».

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної роботи.

Відповідно до **п. 15** Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 *пропонується наступний склад разової спеціалізованої вченої ради:*

Голова ради:

Джабраїлов Руслан Аятшахович – доктор юридичних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, завідувач відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України».

Рецензенти:

Деревянко Богдан Володимирович – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України».

Петруненко Ярослав Вікторович – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України».

Офіційні опоненти:

Подцерковний Олег Петрович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, завідувач кафедри господарського права і процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Поєдинок Валерія Вікторівна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри економічного права та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка Міністерства освіти і науки України.

В результаті попередньої експертизи дисертації **Філатова Владислава Арнольдовича** і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Філатова Владислава Арнольдовича на тему: «Спрощене провадження у справах про банкрутство мікро- та малих підприємств».

2. Визнати, що за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Філатова В.А. відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, п.п. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Філатова Владислава Арнольдовича на тему: «Спрощене провадження у справах про банкрутство мікро- та малих підприємств» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

4. Рекомендувати Вченій раді Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України» затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради:

Джабраїлов Руслан Аятшахович – доктор юридичних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, завідувач відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України».

Рецензенти:

Дерев'янко Богдан Володимирович – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України».

Петруненко Ярослав Вікторович – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського

права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України».

Офіційні опоненти:

Подцерковний Олег Петрович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, завідувач кафедри господарського права і процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Поєдинок Валерія Вікторівна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри економічного права та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка Міністерства освіти і науки України.

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації Філатова Владислава Арнольдовича:

«За» – 10

«Проти» – 0

«Утримались» – 0

Головуючий на засіданні

Головний науковий співробітник
відділу проблем модернізації
господарського права та законодавства,
член-кореспондент НАН України,
член-кореспондент НАПрН України,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України

Володимир УСТИМЕНКО

Секретар засідання:

Провідний науковий співробітник
відділу проблем модернізації
господарського права та законодавства,
доктор юридичних наук, доцент

Юлія КРАСНОВА